

Hjärterö/Valö (4 min)

Vi börjar närma oss slutet på färden och båten saktar nu in för att vi ska kunna se och berätta om Hjärterö och Valö som ligger rakt över sundet.

Först tittar vi lite närmare på Hjärterö.

Namnet Hjärterö kommer troligen från ordet hjort. På ön finns stora betesmarker och det är därför sannolikt att hjortar kan ha levt på ön.

På Hjärterö har det bott flera färgstarka personer. Mest känd är Johan Henrik "Janne" Bruse. Han föddes 1814 och växte upp på ön. Av sin mor ärvde han halva ön inklusive alla byggnader. Han var skeppare och ägde skonerten "Två systrar". På 1860-talet lät han bygga det stora kaptenshuset som finns på ön än idag. Vid slutet av 1870-talet köpte Bruse också den intilliggande ön Valö dit Bruse ville flytta. Bruses fru Gustava ville dock inte flytta med till Valö. Det hela löstes genom att de genomförde en boskillnad, Bruse löste ut sin hustru som flyttade in till Fjällbacka där hon bodde till sin död 1904. Bruse flyttade själv till Valö.

Deras äktenskap har skapat historier som man inte tror kan vara sanna. En sådan historia är att kapten Bruse hissade upp sin hustru i flaggstången naken, målad gul och blå.

En person som Bruse ständigt stod i fejd med var kyrkoherde Holmqvist i Kville. Denne fick då och då mäkla mellan Gustava och kapten och då till hustruns fördel. Detta, samt det faktum att kyrkoherden naturligtvis fick personifiera kyrkan, retade alltid kapten Bruse. Det resulterade i ett storslaget "practical joke" som kom att kosta Bruse livet. Han lurade prästen till Hjärterö i tron att han var död. Kyrkoherden fann Bruse liggande i en öppen kista, i vit särk och alldeles vit i ansiktet. Bruse hade pudrat sig med mjöl och spelade död i kistan. När prostens befann sig ensam i rummet rusade kapten upp och låste dörren om dem båda. Sedan dansade Bruse framför prästen i flera timmar. Detta blev början till slutet för Bruse, av ansträngningen dog han kort tid efteråt, i augusti 1882.

Begravningen lär också ha varit ett äventyr. Mat och särskilt dryck i överflöd gjorde att man talade om denna begravning lång tid efteråt. Det påstås till och med att många av gästerna och begravningsvärdarna var så berusade att de tappade Bruses kista i sjön flera gånger när den skulle föras iland.

Det första av de två stora magasinerna byggdes i början av 1800-talet och det andra uppfördes av öns näste ägare på 1880-talet.

Valö

Vi har nu Valö framför oss och vi ser att ön är stor och hög och liknar en valrygg, därav kommer troligen namnet. Valö är den ö som har flest hus byggda under 1900-talet, de flesta från början avsedda som fritidshus. Från insidan av ön finns en led som tar en upp till högsta punkten, till Valö sadlar. Här får man en utmärkt vy över hela skärgården.

Vi ser också resterna av ett stort magasin, det som byggdes av Janne Bruse efter det att han flyttat från Hjärterö. Han bodde i magasinet i väntan på det stora bostadshus som han också påbörjade byggnationen av. Bruse dog dock innan detta hus hann bli klart.

På ön har det funnits ett trankokeri och också en konservfabrik under 1800-talets sillperiod. Här har också funnits ett litet jordbruk och under 1930-talet utvanns hönsfoder ur en snäckskalsbank på öns nordost-sida. Här köpte kommunen sedan mark och byggde ett hus som användes som barnkoloni. Kolonin drevs fram på 1970-talet. Nu är huset ombyggt till pensionat och vandrarhem.

Ön har varit bebodd sedan 1700-talet.